

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, telefon 2440 in 2456
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.408

Naši državni dolgovi

Prvo uradno poročilo finančnega ministrstva

Reparacijska konferenca v Lozani je spravila na površje vsa vprašanja mednarodnih obveznosti in dolgov. S sporazumom, ki je bil dosežen, se vsaj deloma spreminja tudi splošno stanje, še bolj se bo pa spremenilo, če se posreči pridobiti Združene države Severne Amerike za brisanje ali vsaj temeljito znižanje medzavezniških vojnih dolgov.

Mi smo že v prejšnjih člankih podrobno obravnavali vsa ta vprašanja in naglasili tudi žrtve, ki padajo po lozanskem sporazumu na pleča naše kraljevine. Še bolj jasno je pa to razvidno iz objave našega finančnega ministrstva o stanju dolgov kraljevine Jugoslavije, ki je bila izdana te dni. S tem smo dobili prvič po osvobojenju in zedinjenju pravo sliko o našem položaju doma in v svetu. Iz objavljenega pregleda je razvidna obenem tudi vsota naših državnih dolgov in anuitet, ki jih moramo plačati v tekočem proračunskem letu.

Pretežni del dolga smo napravili v tujini. Naši notranji dolgovi znašajo nič manj ko 6.020.315.000 dinarjev, ali 15,5% celokupnega državnega dolga. Približno četrtina odpada na predvojne dolgove, ki sicer na dolgove bivših kraljevin Srbije in Črne gore okoli 3.686.000.000 Din, okoli 5.467.000.000 pa na dolgove ostalih pokrajin, kar znaša nekaj več ko tretjino vseh dolgov. Povojni dolgovi so pretežno investicijski: dolarski, monopolski, stabilizacijski itd. Anuitete teh dolgov za državno proračunsko leto 1932-33 znašajo za tuje dolgove Din 1.277.254.736,31, za notranje, t. j. domače pa 306.298.330 Din, skupaj torej Din 1.583.543.036,31.

Iz tega pregleda finančnega ministrstva je razvidno, da so bila naša posojila najeta pretežno izven države, kar je tudi popolnoma razumljivo, če upoštevamo, da so bila najeta večinoma za časa vojne, odnosno neposredno pred ali za njimi, in da je naša mlada država finančno in gospodarsko še slaba. Vojni dolgovi predstavljajo tako dobro tretjino vsega, kar dolgujemo: investicijski pa so razmeroma majhni. Vsi naši dolgovi znašajo skupno 38.783.557.636,10 Din, kar bi bilo v normalnih finančnih in gospodarskih razmerah za državo, kakršna

je Jugoslavija s 14 milijoni prebivalcev in velikim narodnim bogatstvom, sorazmerno zelo malo.

Pri obremenjevanju davkoplačevalcev z državnimi dolgovi je naša država postopala zelo previdno in ni, kakor razne druge države, izkoristila ugodne konjunkturalne prejšnjih let, da bi se lahkomišelnost zadolžila in prepustila sedaj upnikom skrb, kako priti do obresti in anuitet. Jugoslavija je, verujoč v veljavnost in stalnost sklenjenih sporazumov, nanašajočih se na reparacije, obnavljala in dvigala svoje gospodarstvo le polagoma, sistematično in varčno. Prav zaradi tega pa je po črtanju nemških reparacij še prav posebno prizadeta, in to brez vsake lastne krivde. Pri tem moramo naposled upoštevati tudi še to, da so naše pokrajine, zlasti v Srbiji in v Črni gori največ trpele zaradi vojne, da je bilo tam vse uničeno in so se morale za obnovitev uporabiti ogromne vsote.

Razmeroma nizka vsota državnih dolgov olajšuje tudi v sedanjih kritičnih časih vzdrževanje proračunskega ravnotežja, težave povzročajo samo nabavljanje potrebnih deviz. Na drugi strani pa nam daje upanje, da bomo mogli, čim se gospodarsko in finančno stanje sveta zopet popravi, z uspehom apelirati na tuje kakor na domače denarno tržišče glede novih kreditnih podpor. Ugoden položaj državnih dolgov pa upliva naposled uspešno tudi na ohranitev stabilnosti našega dinarja. Nobene nevarnosti zato ni, da bi mogel njegov kurz stalno padati. Ob koncu je pa treba še posebej naglasiti tudi to, da je Jugoslavija vedno vestno in točno izpolnjevala vse svoje finančne obveznosti, tako napram tujemu kakor domačemu svetu. Vprašanje točnosti plačevanja anuitet je bilo vedno najvažnejše.

Dasi smo torej zaradi izostanka reparacij težko prizadeti, smemo vendar trdno upati, da homo našli izhoda iz sedanje krize v redne razmere, in to brez vsakih nevarnih pretresljajev. Če se bo doseglo še črtanje vojnih dolgov, potem se bo položaj namah izboljšal, in bo mogoče tudi zopet misliti na večje javne investicije, ki bodo ustvarile novo podlago za nov gospodarski napredek.

Po smrti kralja čevljev

Podrobnosti o nesreči Tomaža Bat'e — Zle slutnje — Usoda podjetij — Pogreb bo jutri

PRAGA, 13. julija. O tragični smrti Tomaža B a t ' e so bile ugotovljene nove podrobnosti, ki se nekoliko razlikujejo od prvotnih vesti. Bat'a se je dvignil v zrak šele ob 6. uri zjutraj, da bi poletel v Švico, kjer je hotel obiskati svojega sina in obaviti še nekatere trgovske posle. Letalo je vodil pilot B r o u č e k, ki je bil med vojno letalski častnik. Pilot je Bat'i predlagal, da bi odletela šele ob 8. uri, ko bo megla izginila, kar pa Bat'a ni hotel storiti. Ko sta bila Bat'a in pilot v višini 700 m, je letalo nenadoma izgubilo ravnotežje in strmoglavilo na tla. Pilot je bil takoj mrtev, Bat'a pa je umrl med prevozom v bolnišnico. Zanimivo je, da je kabina letala ostala nepoškodovana in če bi bil tovarnar sedel v njej namesto na sedežu za opazovalca, bi bil najbrže ostal živ.

Tomaž Bat'a, ki zapušča ženo in 19-letnega sina Jana, bivajočega sedaj v

Švici, je imel že pred dnevi zle slutnje. Svojim najožjim sodelavcem je dejal: »Otroci, kaj boste storili, če se meni kaj zgodi. Lahko me ustrelj kak norec ali pa se mi zgodi kakšna druga nesreča. Ako bi se mi tedaj kaj zgodilo, ostanite še eno leto skupaj ter delajte v mojem duhu kakor doslej. Šele po enem letu, ako bi videli, da ne more iti več dalje, se razidite!«

Uprava Bat'inih tvornic je izdala takoj po nesreči proglas na delavstvo in izšla je tudi posebna številka lista »Z l i n«. Obrati bodo delovali dalje. Upravo bodo vodili pokojnikov brat J a n B a t ' a, generalni ravnatelj Š i p e r a in podravnatelj. Pogreb pokojnika bo v četrtek ob 9. uri dopoldne. Udeležili se ga bodo tudi zastopniki češkoslovaške vlade. Ministrski predsednik U d r ž a l se je že odpeljal z letalom v Zlin. Za pokojnikom žaluje vsa Češkoslovaška.

Papenov položaj omajan

Spor med Papenom in Neurathom — Italija je ogorčena zaradi Papenove popustljivosti napram Franciji

BERLIN, 13. julija. V političnih krogih se zatrjuje, da je razmerje med državnim kancelarjem von P a p e n o m in zunanjim ministrom N e u r a t h o m postalo po lozanski konferenci zelo napeto. Neurath se je hotel v Lozani nasloniti zelo tesno na Italijo in odkloniti vsako koncesijo Franciji, von Papen pa njegove namere ni odobrila. Stal je na stališču, da je treba popustiti in skleniti s Francijo sporazum, ki naj bi vodil do še tesnejšega sodelovanja.

Ker se je notranji minister von G a y l zameril narodnim socialistom, se govori, da bosta Papen in Gayl že te dni odstopila. Državni kancelar bi v tem primeru postal sedanjí vojni minister general S c h l e i c h e r, zunanji minister baron N e u r a t h pa bi prevzel tudi notranje ministrstvo. Kakor se razvidi tudi iz nemškega tiska, so Italijani zaradi Papenovega približevanja Franciji silno ogorčeni in odnošaji med Nemčijo in Italijo so motni.

Amerika se vznemirja

Vest o tajnih dodatkih k lozanskemu sporazumu je Amerika razburila — Amerika ne veruje demantiju

WASHINGTON, 13. julija. Alera radi tajnih dodatkov lozanskemu sporazumu zavzema vedno širše oblike. Dasi je Reuterjev urad obstoj takih dodatkov zanikal, trdijo v političnih krogih še vedno, da je prvotna vest bila vendarle resnična. Na uradnem mestu se zatrjuje, da niso ti dodatki nič drugega kakor sleparija na račun Amerike. Obstoj dodatkov dokazuje tudi Papenova izjava ameriškim časnikarjem, da je bila Nemčija vedno proti temu, da se nemške reparacije vežejo z vojnimi dolgovi, četudi s to svojo zahte-

vo ni popolnoma uspela. Posebno vznemirjeni so republikanci, ker se boje, da bo atera slabo uplivala tudi na njihove volilce in okrepila opozicijo.

WASHINGTON, 13. julija. Državni tajnik za zunanje zadeve S t i m s o n je včeraj izjavil časnikarjem, da do sledje ameriška vlada še ni dobila nobenega predloga evropskih držav dolžnic radi revizije vojnih dolgov. Ob enem je zatrdil, da Amerika ni čisto nič uplivala na lozanski sporazum, ne glede reparacij ne vojnih dolgov.

DVE NOVI POMORSKI NESREČI.

PARIZ, 13. julija. Po vesteh iz Palermo je pri rtu San Vito nasledel grški parnik »Eftigna«. Parnik je tako poškodovan, da ga ne bo mogoče rešiti.

PARIZ, 13. julija. V bližini Finistere se je včeraj potopila španska križarka »Blasque de Le go«. Križarka je bila dograjena l. 1923. in je imela 4725 ton. Vsa posadka 320 mož je bila rešena.

SPOR MED RUSI IN JAPONCI V HARBINU.

MOSKVA, 13. julija. Po poročilih iz Habarovska je nastal na železniškem križišču pri Harbinu v Mandžuriji nov spor med Rusi in Japonci. Japonci so pozvali ruskega postajenačelnika, da prepusti svoje mesto Japoncu, nameščenci Vzhodnoklajtske železnice so pa to zahtevo odklonili. Toda Japonci se za protest Rusov niso zmenili; zasedli so postajo in Ruse odstranili. Spor je v sedanjem času splošne napetosti nevaren, ker lahko še bolj poslabša rusko-japonske odnose.

KONEC REVOLUCIJE V PERUJU.

PARIZ, 13. julija. Po vesteh iz Lime je vlada popolnoma porazila komunistične ustaše. Zadnji ostanki revolucionarjev so se razbežali po notranjosti države.

GENERALNA STAVKA V BELGIJI.

BRUSELJ, 13. julija. Tukajšnje strokovne organizacije in socialistična stranka so v prisotnosti socialističnih poslancev sklenili proglasiti po vsej državi generalno stavko. Predvčeraj in včeraj je bilo povsod relativno mirno. Delavci hodijo po mestih in demonstrirajo, do spopadov, vsaj večjih, pa ni več prišlo. Vse prometne točke so zastražili stražniki in vojaki s strojnimi in oklopnimi avtomobili. Ponekod so vojaki tudi streljali, a samo v zrak.

ZBLIŽEVANJE RUSIJE IN AMERIKE.

BERLIN, 13. julija. Po vesteh iz Moskve se opaža tam velik preokret razpoloženja napram Ameriki. Namesto napadov na Ameriko objavlja sovjetski tisk laskava poročila. V Moskvo je prišel tudi reporter ameriškega radia, da pridobi Staljinu za večji govor v radiu. Staljin je ponudbo sprejel in bo že te dni spregovoril ameriški javnosti o razvoju Rusije in njenih težnjah.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opol-dne): Ohlajenje po nevihtah.

Nesreča univerzitetnega profesorja dr. Jesenka

LJUBLJANA, 13. julija. Znani botanik ljubljanske univerze, profesor dr. F r a n J e s e n k o, je včeraj pri nabiranju planinskih cvetic na nekem strmem grebenu Triglava padel 15 metrov globoko

in se nevarno poškodoval. Našli so ga nezavestnega in ga prepeljali v Ljubljano, kjer bo moral več časa ostati v postelji.

POBIJANJE BREZPOSELNOSTI V NEMČIJI.

BERLIN, 13. julija. Državna vlada je včeraj razpravljala o vprašanju preskrbe dela, notranje kolonizacije, gradnje novih cest in dvigu poljedelstva. Po načrtu ministra za delo se namerava ustanoviti posebna armada delavcev, ki bo mlade ljudi napotila k produktivnemu delu. V armado bodo sprejeti samo mladeniči do 25. leta. Vlada je določila v ta namen že 40 milijonov mark. S to

vsoto bo mogoče zaposlovati pol leta najmanj 120.000 ljudi.

POLJSKE DEMONSTRACIJE PROTI NEMČIJI.

VARŠAVA, 13. julija. Predvčerajšnjim in včeraj so bile pred nemškim poslanštvom velike demonstracije. Demonstranti so protestirali proti vedno bolj odkritim nemškim zahtevam po reviziji nemško-poljske meje, posebno v takozvanem koridorju.

Ena sama hvaležna misel proti nebu je najpopolnejša molitev
LESSING

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega zafadi tega, ker čisti kri, želedec in čreva, pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Večerni promenadni koncert.

Jutri zvečer od 8. do pol 10. ure bo v mestnem parku večerni promenadni koncert. Igrala bo vojaška godba. Spored koncerta: Wagnerjeva »Paradna koračnica«, Supejeva overtura opere »Tannhäuser«, Smetanov potpuri iz opere »Prodana nevesta«, Kalmanov potpuri iz operete »Čardaška kneginja«, Svobodova fantazija »Ljubezben v prirodi« z odmevom in Vekusijev »foks-trot«.

Policijska ura za radio in gramofon.

Predstojništvo mestne policije je izdalo za lastnike radio-apatov in gramofonov naredbo, po kateri je po 22. uri prepovedano igranje z gramofoni in radioaparati ob odprtem oknu ali na vrtovih. Gostilničarji, ki imajo radijske ali gramofonske zvočnike, pa morajo imeti še posebno dovoljenje, katero dobijo na mestni policiji.

Iz sodnijske službe.

V višjo položajno skupino sta napredovala ravnatelj jetnišnice pri tukajšnjem okrožnem sodišču Anton Hohniec, in pisarniški oficijal Ivan Bernobič.

Kongres poštarjev.

V Beogradu se je pričel včeraj kongres poštarjev iz cele Jugoslavije. Zborovanje je v veliki dvorani »Poštne doma«. Pri konstituiranju predstavnštva kongresa pa je prišlo do tako burnih prizorov in preprirov, da je morala poseči vmes policija in prekiniti zborovanje. Kongres se bo danes nadaljeval.

Kursalon Maribora »Park kavarna«.

Park zajtek: kava ali čaj, maslo in jajce Din 5.—. Vsi tu- in inozemski časopisi.

Iz mestnega sveta

Na včerajšnji seji mestnega sveta so dobili gradbena dovoljenja: Vera in Franjo Čiček, za visokopritlično stanovanjsko hišo v Aljaževi ulici; Ivan Vodopivec za visokopritlično hišo v Marxovi ulici; France Založnik za visokopritlično hišo in gospodarsko poslopje v Pregljevi ulici; Sokolsko društvo Maribor III. za leseno garderobo na letnem telovadišču v podaljšani Aškerčevi ulici, Lovru Tomažiču za ureditev kopalnice v hiši v Wildenrainerjevi ulici in dr. Otonu Blankeju za adaptacijo hiše št. 7 na Grajskem trgu. Gradbeno in uporabno dovoljenje za enonadstropno stanovanjsko hišo in prizidek v Stritarjevi ulici je mestni svet podelil posestniku Ivanu Korajžiji. Uporabna dovoljenja pa so dobili: Jakob Čeh za zgrajeno visokopritlično stanovanjsko hišo v Beograjski ulici, Franjo Mazanec za preurejeno podstrešno stanovanje pri hiši št. 34 v Koseskega ulici, Franjo Požar za zgrajeno podstrešno stanovanje v Kettejevi ulici 4, Anton Škrobar za zgrajeno podstrešno stanovanje v Primorski ulici, Mihael in Karl Dernetič za zgrajeno enonadstropno stanovanjsko hišo v Koseskega ulici, Anton Unvogel za zgrajeno visokopritlično stanovanjsko hišo v Gajevi ulici, Franjo Marin za preurejeno podstrešno stanovanje v Ljubljanski ulici, trgovka Marija Bačnikova za postavljeni portal pri hiši št. 33 v Gosposki ulici, Hranilnica dravske banovine za zgrajeno trinadstropno palačo v Gosposki ulici. Nadalje je mestni svet podelil uporabno dovoljenje tudi Francetu in Ančki Francekovič za zgrajeno visokopritlično stanovanjsko hišo v Meteljkovi ulici in Romanci in Franju Škofu za zgrajena skladišča, garaže in odprto lo-po na Meljski cesti.

Mestni svet je ugodno rešil prošnjo Martina Kovača, snažilca čevljev za prostor na Glavnem trgu. Prostor bo snažilcu odkazalo tržno nadzorstvo

Največja atrakcija „Mariborskega tedna“

Predstava „PRODANE NEVESTE“ na Trgu svobode

Naša gledališka uprava se je že pred leti bavila z mislijo prirejanja poletnih gledaliških predstav na prostem, vsi ti načrti pa so se razbili, deloma zaradi splošnega nerazumevanja, deloma zaradi finančnih težkoč. Letos pa bo ta dolgoletna želja naših kulturnih krogov končno vendarle izpolnjena. Podlago za realizacijo je dal, kakor smo že na kratko poročali, »Mariborski teden«.

Upravnik gledališča g. dr. Brenčič, režiser g. Vladimir Skrbinšek, dirigent g. Lojze Herzog in drugi strokovnjaki so te dni režijsko-tehnično že preizkusili Trg svobode, ki bo v avgustu spremenjen v veliko pozornico. Poizkusi so zelo dobro uspeli in obširni trg bo s parkom v ozadju zelo prikladen za Smetanovo nesmrtno komično opero »Prodana nevesta«.

Na severnem koncu trga, tik pred parkom, ki bo zadaj zaprt, bodo postavili leseno cerkev, gostilno, hiše itd., vse v stilu češke vasi, tako da bo pozorišče

opere nudilo popolno sliko resničnosti. Postavljeni bodo nadalje tudi visoki mlajji in stojnice, znaki sejskega in veselicega razpoloženja. Od Kührarjeve trgovine do Berdajsove v Gradu bo zgrajen visok plot, ki bo zagradil ta veliki »partner«. V plotu bodo le vhodna vrata z blagajnami.

Predstava sama bo presejala vse dosejanje slične prireditve v Jugoslaviji. Nastopilo bo okoli 100 članov orkestra in okoli 250 igralcev, pevcev, plesalcev in stativov. Glavne vloge bodo prevzeli najboljši solisti iz Ljubljane, Zagreba itd., nastopil bo pa tudi balet enega izmed naših državnih gledališč. Prostora bo za skoraj 10.000 gledalcev, med drugim bo 1000 sedežev v ospredju. Tako bo ta veličastna uprizoritev »Prodane neveste« vredna, da si jo pridejo pogledat tudi tujci od blizu in daleč.

Prve tehnične priprave začno že v kratkem pod vodstvom g. arhitekta Černigoja.

Nemci kontrolirajo naše šole

„Schwäbisch-deutscher Kulturbund“ kot razpošiljatelj ministrskih odlokov šolskim vodstvom

Naša javnost je bila že večkrat opozorjena, s kakšnim naporom si naši Nemci prizadevajo, da bi spravili v raznih krajih skupaj potrebno število otrok za manjšinske šole. Ker pravil Nemcev in nemških otrok, razen v Mariboru, nikjer ni zadosti, se poslužujejo istih metod, po katerih je nekoč slovel zloglasni »Schulverein«. Z vsemi mogočimi sredstvi obdelujejo neradosti trdne ali pa finančno in gospodarsko odvisne slovenske starše, da bi vpisali svoje otroke v nemške manjšinske šole. Posebno pa skušajo izkoristiti odlok prosvetnega ministrstva O. n. št. 769 od 1. septembra l. 1930., izdanega na podlagi člena 112 zakona o ljudskih šolah, po katerem se vpisujejo otroci v take šole po želji in izjavi staršev.

Vendar so doslej skušali uplivati samo na starše šolobveznih otrok, dočim so sedaj pričeli pritiskati tudi na učiteljstvo, odnosno šolske upravitelje. Pred nami leži dopis, katerega je »Schwäbisch-deutscher Kulturbund, Ortsausschuss Maribor, Strossmayerjeva ul. 6« poslal te dni nekemu šolskemu upravitelju in ki se glasi: »Cenjeni gospod nadučitelj N. N. v N.! Iz dogodkov pri lanskem vpisovanju v nemške razrede sklepamo, da Vam tozadevni odlok ministrstva pro-

svete ni znan. Radi tega pošiljamo odlok priloženo in prosimo vljudno, da ga prečitata in ga pri vpisovanju upoštevata. Z odličnim spoštovanjem. Dr. B a d l.« Priloga je omenjeni odlok, ki je bil izdan kot poverljiva, to se pravi zaupna okrožnica banknim upravam.

To presega gotovo vse, kar so si naši Nemci doslej upali, in zveni kakor prikrita grožnja. »Schwäbisch-deutscher Kulturbund« si na ta način prilašča pravice, ki jih nima, pravice dajanja navodil in razpošiljanja ministrskih odlokov šetom državnih uradov, kar so šolski upravitelji vsekakor v tem svojem uradnem svojstvu. Nemška manjšinska organizacija bi se smela, če misli, da se je kje kateremu Nemcu zgodila krivica, pač pritožiti pri šolski oblasti, to je v tem primeru samo pri prosvetnem oddelku banske urave v Ljubljani ali pri prosvetnem ministrstvu v Beogradu. Pot, ki jo je ubrala tu, je pa taka, da moramo odločno protestirati in zahtevati tudi od merodajne oblasti, da nastopi proti taki aroganci in jo zavrne v dopustne meje. Vprašamo samo, kaj bi se zgodilo, če bi si n. pr. kaka slovenska organizacija na Koroškem dovolila kaj takega, kot si dovoljuje »Schwäbisch-deutscher Kulturbund« pri nas?!

Policijska kronika

Je danes spet precej pestra. Še včeraj smo trdili, da se tudi na policiji pozna doba kislih kumaric, kar pa že današnja kronika odločno demantira. Evo je:

Danes dopoldne sta se zgledala na policiji dva nesrečna (ne Italijana, ampak) slovenska kolesarja, katerima sta zmanjkali kolesi. Prvi se je zgledal župan z Jelovca g. Anton Žunko in prijavil, da mu je neznanec odpešal včeraj popoldne s sejmšča skoro novo kolo znamke »Neger« vredno okoli 1500 Din; davčnemu služitelju g. Ignacu Paju pa je bilo ukradeno kolo iz veže neke hiše v Wildenrainerjevi ulici. Kolo je črno pleskano, znamke »Styria«, vredno 1000 Din.

Policiji je bila prijavljena danes celo tudi majhna ljubavna drama, ki se je odigrala snoči na Betnavski cesti. Maks D. in Milka J. sta se že delj časa rada imela. Pa je prišel snoči Maks vasovat k Milki. Ko sta bila sama v sobi, pa je prišlo med mladima zaljubljenca do prepira. Tedaj je vročekrvni fant v hipni razburjenosti segel po nožu in se malo »piknil« v prsa, da se je prikazala kri. Milka je prestrašena zbežala ven in sklicala sosedo, ki so razburjenega fanta pomirili. Milkine nežne ročice pa so mu izprale ranico, in spet je vse dobro bilo.

Rano zjutraj je danes privedel na policijsko stražnico na Slomškovem trgu delavec France Pessler neko mladenko, ki je nameravala skočiti v Studencih tam ob izvirkih v Dravo. Na policiji so spoznali v obupanki 25letno slaboumno Kristino Žoharjevo, rodno od Sv. Martina pri Vurbergu. Sirota je bila prišla pred

dobrim tednom iz ljubljanske blaznice in je tavalja zadnje dni po mestu in okolici. Oddana je bila čez noč v policijske zapore, danes pa jo bodo spravili na njen dom.

Aretirana sta bila dva razgrajača, oba Pepčka. Vtaknili so ju v zapore, kjer sta si ohladila revolucionarno kri.

Gremij trgovcev

ponovno opozarja na zborovanje trgovcev drevi ob 8. uri pri »Orlu«.

Zadruga krojačev naznanja,

da se prikrojevalni tečaj prične 19. t. m. ob pol 18. uri v dekljski meščanski šoli, Miklošičeva ulca.

V nedeljo 17. t. m. priredi prostovoljno gasilno društvo Razvanje v gostilni Lebe veselico z licitacijo majniškega drevesa. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zanimiva izjava.

Na nekem telefonskem drogu v Frankopnovi ulici je do nedavna blestel list s tem-le besedilom:

»Isjava, daje v Bolfankovi ul. št. ... Studenci. Ena Stanovanska Soba z Štertilnikom kakor Šparher zravam za Stanovanje na 1. Julija bo de ta Soba prazna ako se najde Stranke prezi Otok in se lahko pregleda v sak dan Sobo, Studenci...«

Radovedni smo le, kakšen uspeh je imela ta »isjava«. Da-li se je našla Stranka prezi Otok?

Špred sodišča

Pravdič obsojen na 15 let.

Razprava proti posestniku in bivšemu pismonoši Francetu Pravdiču iz Radehove, obtoženemu zločinstva požigov, se je včeraj popoldne nadaljevala in je bila zaključena ob 17. uri. Poleg že navedenih zločinov je bil Pravdič tudi obtožen, da je neke noči v decembru oškodoval nekatere posestnike na ta način, da jim je porezal večje število mladih sadnih dreves. Pri obravnavi je obtoženec odločno zanikal vsako krivdo. Priče pa so ga zelo obremenile, zlasti sojetniki, katerim je v preiskovalnem zaporu pripovedoval, da je on požigal in porezal drevesca. Po daljšem posvetovanju je predsednik razglasil obsodbo. Obtoženec je bil obsojen na 15 let težke ječe in trajno izgubo državljanških pravic.

Razpravo je vodil vss. dr. Zemljič; prisednika sta bila vss. dr. Tombak in okrožni sodnik Kolšek. Obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Hoinik, obtoženca pa je branil odvetnik dr. Faninger.

Sejem za živino.

Na sejem 12. t. m. so prignali skupno 804 glave živine. Tako velikega dogona letos še ni bilo. Prignali so 17 konj, 28 bikov, 270 volov, 459 krav in 30 telet. Kupčija pa je bila zelo slaba. Cene živini so padle izza zadnjega sejma. Prodanih je bilo komaj 290 glav živine. Kmetje so nejevoljni tirali domov svoja živinčeta, ki jih ne morejo spraviti v denar. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile: debeli voli 3—4, poldebeli 2.50—2.75, plemenski voli 1.50—2, biki za klanje 2—2.25, klavne krave debele 2.25—2.50, plemenske 1.50—2.25, krave za klobasarje 1—1.25, molzne 2—2.50, breje 2—2.50, mlada živina 2.25—3.50 in teleta 3—4 Din. Mesne cene: volovsko meso I. vrste 10—12, II. vrste 6—8; meso od bikov, krav in telic 4—6; teletina I. vrste 10—12, II. vrste 6—8 in sveža svinjina 10—16 Din za kilogram.

ZANIMIVA STAVKA V SARAGOZI.

MADRID, 13. julija. Voditelj španskih radikalov, minister Leroux je imel v nedeljo v Saragozi politično zborovanje, po katerem bi moral biti velik banket. Da bi pokazali odpor proti Lerouxu, so pa stopili vsi natakariji v Saragozi v stavko, tako da banketa ni bilo. Pri demonstracijah, ki so se zaradi tega razvile, je bilo več oseb aretiranih. Levičarji zahtevajo sedaj, da se izpuste vsi demonstranti, ker bodo sicer proglasili splošno stavko. Oblasti so storile vse, da se ohrani mir in red.

JAPONCI SE VZNEMIRJAJO.

TOKIO, 13. julija. V avtoritativnih političnih krogih so zelo vznemirjeni zaradi zblizevanja Kitajske s sovjetsko Rusijo. V novem zblizevanju in snovanju prijateljske zveze vidijo Japonci odkrito akcijo proti svojim interesom na Daljnem vzhodu, zlasti še zaradi vedno večje koncentracije ruskih čet na mandžurski mej.

VELIKA LETALSKA NESREČA V ITALIJI.

RIM, 13. julija. Na letališču v Orbetelu se je dogodila velika letalska nesreča. Letalo, katero je vodil stotnik Pietro Ratti, ki je svoječasno skupaj z ministrom Italom Balbom preletel ocean, se je iz velike višine nenadoma zrušilo na tla. Stotnik Ratti se je ubil, mehanik Rogonezi je pa smrtno nevarno ranjen.

»Ta je malo prevelika — hotela sem imeti le palčico za svojega kanarčika«

Problemi socialnega zavarovanja

S seje ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu

Pretekli teden se je zopet sestal v Zagrebu plenum ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, da razpravlja o poročilu generalnega ravnatelja o stanju in potrebah socialnega zavarovanja z ozirom na sedanjo težko finančno in gospodarsko krizo. Uprava urada je stavila plenumu predlog na povišanje dajatev za primer bolezni na maksimalno višino, in sicer pri vseh onih krajevnih uradih, ki so lani sosedovno leto zaključili s primanjkljajem. Obenem je pa predlagala tudi znižanje upravnih izdatkov na ta način, da se reducirajo nekateri nameščenci. Poseben predlog je bil sestavljen nadalje na ministra za socialno skrbstvo in narodno zdravstvo glede novelizacije zakona iz l. 1922. Zahteva se: 1. uravnoteženje prejemkov in izdatkov zavarovanja za primer bolezni in nesreče; 2. izvedba zavarovanja za primer onemoglosti, starosti in smrti ter 3. reforma organizacije zavarovanja.

Za saniranje socialnega zavarovanja je nadejalo zelo važno vprašanje zdravnikov, odnosno zdravniške službe. Uprava je predlagala ravnateljstvu, da se ta služba preuredi in uvede večja kontrola nad izplačevanjem podpor, da se tako preprečijo vse zlorabe s strani brezposelnih, onemoglih in starih zavarovancev.

Zborovanje je po teh predlogih pozdravil zastopnik ministra za socialno politiko, načelnik oddelka g. Dušan Jeremić, v debato pa so posegli skoraj vsi člani, tako zastopniki delojemalcev kakor delodajalcev. Pod predsedstvom g. Vilima Haramine je zborovanje naposled soglasno odobrilo referat uprave in ji obenem izreklo iskreno zahvalo. Ravnateljstvo je nadalje soglasno zaključilo, da se izvoli štiričlanski paritetni odbor, ki bo s predsedstvom in upravo urada izdelal načrt novega statuta v smislu uvedbe najširše samostojnosti krajevnih uradov. Prav tako štiričlanski odbor se izvoli za sestavo osnutka nove službene pragmatike za zdravnike in uradnike Osrednjega urada.

Vprašanje povišanja prispevkov za zavarovanje v primeru bolezni na 42% dne pri deficitnih uradih, se je odgodilo do časa, ko se novelira zakon in reducira upravni aparat. Predlog o povišanju donosne tarife pri zavarovanju za primer nezgode se je pa zaenkrat sploh odklonil. A zaprosila se bo vlada, da spremeni sedanji sistem kapitalnega kritja v sistemu razredov ter da se obrestvi za investirani kapital iz fonda zavarovanja za primer nezgode znižajo na 3%, s čemer se bodo znižali tudi izdatki za najemnine. Zavarovancem se podaljša izplačevanje podpor od 26 na 52 tednov, a samo pri onih uradih, ki so aktivni in dokler so aktivni. Razprava o noveliranju celotnega zakona o zava-

rovanju se je odgodila, da se od okrožnih uradov zberejo še podrobni predlogi glede sanacije poslovanja. Sličen sklep je bil sprejet tudi glede reorganizacije.

Predlog o znižanju osebnih in materialnih izdatkov za upravo je bil sprejet. Po tem predlogu se odpuste najprej oni nameščenci, ki ne ustrezajo zahtevam službe, potem tisti, ki še nimajo pravice do pokojnine ali odpravnine, naposled pa stari nameščenci, ki so že zreli za pokojnino. Redukcija bo izvedena postopoma do konca letošnjega kolektorskega leta. Prav tako je ravnateljstvo odobrilo preureditev zdravniške službe in spremembo postopanja pri izdajanju podpor, s čemer bodo doseženi znatni prihranki. Prispevki članov za plombaranje zob in oskrbo zobnih protez se zvišajo na 50%, in sicer za člane od šestega do dvanajstega razreda, dočim bodo člani od prvega do petega razreda plačevali 25%.

Naposled je bilo sprejeto še poročilo nadzorstva o pregledu poslovanja Osrednjega urada, ki bo odposlana tudi ministrstvu za socialno politiko kot podlaga za postopanje proti vsem tistim, ki so oškodovali materialne interese ustanove. Ob koncu sta bila še izvoljena oba paritetna odbora in sprejeti so bili nekateri drugi sklepi manjše važnosti. S tem je bila seja, ki je trajala tri dni, plodonosno zaključena.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor-matica

ima redno odborovo sejo jutri v četrtek ob 20. uri v društveni pisarni v Narodnem domu. Pridite vsi in točno! Zdravo!

Sokolski praznik v Limbušu.

Dodatno k ponedeljkovemu poročilu o sokolskem prazniku v Limbušu preteklo nedeljo nam še poročajo, da je po nastopu pozdravil zbrano Sokolstvo in občinstvo tudi župni starosta br. dr. Gorišek. V svojem nagovoru je še posebej pohvalil članstvo, ki je založilo mnogo truda in z veliko sokolsko požrtvovalnostjo tako lepo uredilo svoje letno telovadišče, ki je eno izmed najlepših v mariborski okolici.

Naredba o borzah dela.

Minister za socialno politiko je izdal v zvezi z uredbo o organizaciji posredovanja dela naredbo, po kateri smejo upravniki javnih borz dela podeliti vsakemu brezposelnemu delavcu največ dvakrat v proračunskem letu podporo po 150 Din do skupne višine 300 Din in prav tako vsakemu nepreskrbljenemu otroku (največ do 5 otrok) po 30 Din do najvišjega skupnega zneska 300 Din na leto. Potne denarne podpore pa se smejo dovoliti brezposelnemu delavcu največ dvakrat na leto.

Revija dela naših gasilcev

Sijajno uspela vaja gasilcev mariborske župe

Minulo nedeljo je priredila mariborska gasilska župa na Gorici pri Pragerskem veliko gasilsko vajo gasilcev Dravskega polja. Prihitali so v svojih uniformah z brizgalnimi gasilci iz Rač, Podove, Hotinje vasi, Šikol in Gori in skupno stopili v akcijo.

Rekord v hitrosti so ponovno odnesli gasilci iz Hotinje vasi, ki so kljub oddaljenosti 9 km, in da so imeli samo konjsko uprego, prispeli na kraj požara v 35 minutah.

Najprej je bila vaja na požarišču, kjer so začeli z brizganjem vode najprej gasilci iz Gorice v 4 minutah, nato Šikole v 10, Podova v 10, Rače v 13 in Hotinja vas v 35 minutah, vstevši pri tem odhod od doma. Pri vaji sta delovali 2 motorni brizgalni, dve ročni in 1 parna brizgalna, katere je posluževalo skupno 104 moč z 958 m dolgimi cevmi.

Nato je bila verižna vaja, pri kateri

so dobavljale vodo brizgalne, medsebojno zvezane, druga iz druge ter tako pokazali, da je omogočeno gašenje tudi pri več km oddaljeni vodi. Zatem so sledile še razne kombinirane in proste vaje pod poveljstvom načelnika Alojza Faleža.

Mariborsko gasilsko župo je zastopal njen tajnik g. Falež, ptujsko pa župni načelnik g. Korez, ki sta po končanih vajah pohvalila gasilce, spodbujajoč jih k nadaljnjemu smotrenemu delu.

Tudi topot so naši gasilci ponovno pokazali, da so s svojimi pogumnimi nastopi in dobro disciplino kos tudi največjim požarom, pa tudi drugim nesrečam, ker so v posameznih društvih dobro organizirani tudi reševalni oddelki.

Te vaje je gledalo z velikim zanimanjem številno občinstvo, na katerega je strumni nastop gasilcev napravil najboljše vtis.

Sport

Dijaško teniško prvenstvo Maribora.

SK Železničar je priredil v dneh od 7 do 10. t. m. dijaško teniško prvenstvo Maribora, katerega se je udeležilo 20 dijakov iz vseh srednjih šol Maribora, članov SK Rapida, SK Maribora in SK Železničarja. Na tem turnirju se je pokazalo, da razpolaga SK Rapid z največjim številom mladih talentiranih igrarjev, SK Železničar pa ima v svojih vrstah kvalitativno najboljše igrače. Turnir je potekel v najlepšem redu. Posamezni rezultati so:

Gospodje single: Škapin:Jäger I 6:0, 6:1, Badl I:Badl II 6:3, 6:1, Schmiederer:Lettner 2:6, 5:7, Gerzinič:France 6:0, 6:0, Unger:Kamenov 6:0, 6:2, Lapatanov:Jäger II 8:6, 6:3, Halbärth:Tone 6:0, 6:0, Pušenjak:Majcen 6:0, 6:0, Škapin:Badl I 6:0, 6:0, Gerzinič:Lettner 6:4, 7:5, Unger-Lapatanov 6:3, 6:1, Pušenjak:Halbärth 6:2, 6:3, Škapin:Gerzinič 6:4, 7:5, Pušenjak:Unger 10:8, 6:4; finale: Pušenjak:Škapin 6:3, 6:0. Prvak je Pušenjak, drugi Škapin, tretja Unger in Gerzinič.

Dame single: Gerzinič:Leskovar 6:8, 2:2 w. o., Lettner:Anica w. o., finale Gerzinič:Lettner 6:2, 10:8. Prvakinja je realčanka Gerzinič Neda, druga Lettner Inge.

Gospodje v dvoje: Gerzinič-Škapin: Badl I-Tone w. o., Lettner-Halbärth:Lapatanov-Kamenov 7:5, 6:3, Schmiederer-Jäger II:Jože-France 6:0, 6:0, Pušenjak-Unger:Badl II-Jäger I 6:0, 6:0, Gerzinič-Škapin:Lettner-Halbärth 9:7, 2:6, 6:3, Pušenjak-Unger:Schmiederer-Jäger I 6:1, 6:0. Finale: Pušenjak-Unger:Gerzinič-Škapin 8:6, 6:1. Prvaka sta že drugo leto realčan Unger in gimnazijec Pušenjak. Kot drugi par sta se plasirala realčana Gerzinič in Škapin, kot tretja para pa

Lettner-Halbärth in Schmiederer-Jäger II.

Mixed double: Leskovar-Pušenjak: Lettner-Lettner 6:0, 6:0, Gerzinič-Gerzinič:Verstovšek-Lapatanov 6:3, 6:2, Leskovar-Pušenjak:Gerzinič-Gerzinič 12:10, 6:0. Prvaka za letos sta gđc. Leskovar in g. Pušenjak. Dijaki, zmagovalci, so po turnirju prejeli lepe spominske nagrade.

Od polža do konja

O polžu pravimo navadno, da je najbolj počasna žival na svetu. So pa med polži tudi taki, ki dosegajo v hitrosti prav lepe uspehe. Najbolj uren med njimi je »halioter«, ki je dolg okoli 10 centimetrov in se pomika dalje s hitrostjo 6 metrov na minuto ali 360 metrov na uro, kar je za polža vsekakor precej. Nabolj nagle živali pa so psi hrti in konji. Predniki hrtov so bili razmeroma majhni, in ker so svoj plen lovili, so se jim noge krepko razvile. Dočim so konji morali uporabljati tek za unik pred sovražniki. Vendar so hrti na kratkih progah hitrejši kakor konji. Ko so nekoč napravili tekmo med konjem in hrtom, in sicer na daljavo 6 kilometrov, je zmagal hrt. Človek je s strojem sicer najhitrejši prebivalec zemlje, sam pa v teku daleč zaostaja za veliko večino živali.

Palestinska muha peščenica

Val poletne vročine, ki je legel na sve-to deželo Palestino, je prebudil tudi nevarno muho peščenico, ki prenaša bacile neke posebne mrzlice, ki pa zdaleka ni tako nevarna kakor malarija ali celo rumena mrzlica. Človek, ki ga piči peščenica, dobi mrzlico, ki traja navadno tri dni, nakar sama preneha. Posledice se pa čutijo še več tednov. Človek je slabo razpoložen; ne počuti se dobro kakor sicer. Kdor pa je kdaj to bolezen že imel, postane imun.

Ptiček

Detektivska zgodba.

Dva gospoda v tistih letih, ki jih iz neznanih vzrokov imenujejo najboljša, sta se srečala v tramvaju — oba vidno veselo presenečena.

»O Fridolin!«

»O Klepec!«

»Kako je kaj? Kako je še kaj? Dvajset let se nisva videla.«

»Jaz imam zastopstvo tovarne gumijevih predmetov. No, se že izhaja.«

»Oženjen?«

»Seveda. Energično. In ti?«

»Še samec. Žalibog. A moj poklic zahteva to.«

»Kaj si poklicni plesalec ali pa morda celo filmski zvezdnik?«

»Ne, samo detektiv.«

»Zanimiv poklic.«

»Se mi ne zdi. Lepih roparskih umorov ni vsak dan. In navadni zakonolomi, ljubavne drame in poneverbe niso nič interesantnejše od kake gumijaste blazine. Posel ko vsak drugi.«

»Pa nič prav ne izgledaš kakor kak detektiv. Sem si vedno predstavljal detektiva takole s temno gubo v čelu in s pogledom, ki prebode človeka skozi in skozi.«

»Čisto napačno. Najboljši detektiv je tisti, ki izgleda kakor ovca, tako da se resnične ovce čutijo takoj pametnejše od njega in mu zaupajo. Delam zelo veliko z zaupanjem. Pa pustiva posle. Postarali smo se, kaj ne?«

»No, o sebi tega ne morem reči. Se še dolgo ne mislim usesiti k počitku, hehe. Veš, človek ima še takole različne uspehe... Saj razumeš? Še več ko prej, bi dejal.«

»Česa ne poveš! No, pa saj res izgledaš še kot kak fant. Ampak si oženjen, prijatelj!«

»E, sem pač vrazil dečko. Moja žena seveda nič ne slutí... Rečem ti, ta punčka, ki me ima zdaj rada, to je nekaj extra! Te noge, nobena Tilerjeva plesalka nima lepših! In kar nora je name.«

»Oprosti, ampak se mi zdi, da malo...«

»Kaj še, častna beseda. Pa se sam prepričaj, saj si detektiv. Povem ti njeno ime in stanovanje. Ampak nikar ne misli, da je ta edina. Nedavno sem se v Unionu seznanil s pikantno črnko. Omožena je. Ampak se sestaneva parkrat na teden.«

»Ti si pa dečko!«

»Da, vrazil dečko. In če misliš, da imam samo ti dve, se spet motiš. Sem se zadnjič v tramvaju seznanil s punčko. Rečem ti: biserček! In tudi vsa nora name.

Vidiš, drevi se spet dobiva.«

»Vsa čast! Samo to mi zdaj še povej, kdaj pa kaj delaš?«

»Dela pa moj kompanjon. Zakaj ga pa imam?«

Tramvaj se je bližal postaji pred Astorio, kjer je glavna promenada. Gospod Fridolin se je skozi okna poželjivo oziral za mladimi damami, ki so se v svetlih nogavicah sprehajale po asfaltu. Naenkrat se je prestrašeno zdrznil.

»Poglej no, Klepec! Tamle gre moja žena! Kaj išče tu ob tem času? In kako se je nališpala! Tega pa pri njej nisem vajen. O vraga, kaj praviš, to je vendar čudno!«

»Hm«, je mrđnil detektiv in se dvoumno nasmehnil.

»To je pa res čudno...« se je razburjal gospod Fridolin. »Veš kaj, Klepec, saj si detektiv. Prava sreča, da sva se dobila. Prosim te, stopi za njo in jo malo opazuj. Pa mi jutri popoldne pridi poročat semkaj v kavarno. Protj nagradi seveda!«

»Prav rad.«

Gospod Fridolin je skočil v tramvaj in izginil, detektiv pa je sledil gospe Fridolinovi, ki se je bila med tem v kavarni usedla k bolj skriti mizici. Detektiv je vljudno pozdravil, prisedel in rekel:

»Po vašem cenjenem nalogu, milosti-va, vam imam sporočiti to-le: Vaš go-

spod soprog je v odnošajih z gospodično Anny M., Vidova cesta št. 97. Dvaindvajsetletna, lepa, elegantna, krasne noge... Vsako soboto. Nadalje je vaš gospod soprog v bližnjih odnošajih z gospo, katere ime lahko izveste pod telefonsko številko 45-22. Črna, ognjevitva, zelo vitka. Torek, četrtek, sobota. Nadalje je deležen vaš gospod soprog simpatij dražestne gospodične Vikice, hotel Victoria, soba 35. Ponedeljek in sredo. Torek bo nocoj ob pol 11. uri gotovo pri njej. Ali zado- stuje?«

»Zadostuje,« je dahnila gospa Fridolinova z nekoliko drhtečimi ustnicami. »Vaš honorar?«

»Dvatisoč dinarjev.«

Gospod Klepec je sprejel denar, nato sta oba vstala.

»Če se boste milostiva peljali do hotela Victoria, priporočam voz št. 3, še bolje pa, ako vzamete avto.«

»Hvala. Imam pa prej še drugo nujno pot«, je dejala gospa Fridolinova in nalahno zardela pod opazujočim pogledom detektiva. Nato je odšla, v smeri mestnega parka.

Detektiv je najprej dobro spravil denar. Nato si je z vzdihom nataknil temna očala, si nalepil sivkasto brado in sledil gospe Fridolinovi v primerni razdalji, da ustreže naročilu svojega prijatelja in novega klienta z vso vestnostjo.

VOHUNI

Iz tajnih arhivov.

Če je to bil nemški agent, potem bi sigurno vzbudila njegovo pozornost, ako bi naravnost šla v dotično hišo. Stopila je zato v prvo hišo in ponudila svoje blago. To je ponovila tudi v sosednjih hišah in pri tem upala, da nemška policija ne pride tako dolgo, dokler ne izvede naročila.

Na srečo je bila cesta popolnoma mirna, ko je dospela na cilj. Šla je gor po stopnicah in stari ženi naglo povedala, da je Jean na varnem in da jo prosi, naj sežge kup listin, ki bi obremenile celo vrsto vohunov. Mme. Bordin je listine sežgala, Gabriela pa je odšla, da bi še v drugih hišah ponudila svojo robo. Ko je stopila iz hiše, je naglo vstopil tisti možki, ki ga je prej bila videla na cesti, še z dvema tovarišema v hišo. Ustavili so Gabrielo Petit in preiskali desko, na kateri je bila razložila svoj robo. Ko pa niso ničesar našli, so jo izpustili in hiteli po stopnicah k gospe Bordinovi, da bi še njo izpraševali.

Ko so uradniki izginili, je šla Gabriela v neko drugo hišo in se tam toliko časa skrivala, dokler ni policija po brezuspešnem iskanju zapustila ulice.

Končno pa je Nemcem uspelo izvedeti parolo organizacije, v kateri je Gabriela delovala. Ko je nekega dne hotela zapustiti Bruselj, da bi šla preko meje, jo je obiskal preoblečen nemški agent. Prosil jo je, naj vzame namesto njega načrt nekaterih nemških baterij ob Yseri, ka-

terega je bil danes dobil. Važno bi bilo, da ta načrt čim prej dospe v angleški glavni stan.

Instinktivno je sumila moža, katerega še nikdar ni bila videla, toda na zunanje je napravil utis dobrega belgijskega patriota. Ako je to res bil, potem bi bilo zelo krivično, če bi njegovo prošnjo odbila. Privolila je torej, da bo izvedla njegovo naročilo, nekaj ur kasneje pa so jo, ko je hotela zapustiti hišo svoje tete, aretirali.

Majhno škatlico, v kateri so bila na zelo tankem papirju napisana poročila, je požrla, vendar so to opazili in jo odvedli na policijo, kjer so ji dali neko sredstvo za bruhanje.

Pri zaslišanju ni napravila nikakega poizkusa, da bi svojo krivdo zanižala. Izjavila je, da je delala zgolj iz ljubezni do domovine.

Njena mladost in lepota je napravila velik vtis na sodni zbor in so hoteli milo postopati. Toda njen odločni nastop jih je prisilil, da so izrekli smrtno obsodbo. Ko so jo vprašali, če bi dala častno besedo, da v bodoče ne bi več vohunila, ako jo izpustijo na svobodo, je odgovorila, da bi prav tako ravnala kot doslej. Kasneje so ji ponudili pomilostitev, če izda, na kakšen način je spravljala sebe in druge preko meje. Ogorčena je to ponudbo odklonila.

Iz političnih razlogov je general von Bissing hotel izpremeniti smrtno kazen v zapor, toda vojne oblasti so vztrajale na svoji obsodbi. Radi tega je prišlo še do mnogih prerekanj med obema stran-

kama. V zadnjem trenutku je celo papeški nuncij prosil za njeno pomilostitev, toda zaman.

Gabriela je vest o svoji skorajšnji smrti mirno sprejela. Ko sta jo za slovo obiskali teta in sestra, je bila tako mirna, da ju je še ona moralá tolažiti. Zadnji večer je prebila s tem, da je pletla in se razgovarjala z nemškim vojakom, ki jo je stražil.

Prvega aprila 1916 zjutraj so jo v National Tir-u ustrelili, tam, kjer je smrt dohitela tudi Miss Cavellovo in mnoge druge Belgijce, ki so svoje življenje darovali za narodno stvar. Odklonila je, da bi ji zavezali oči in je umrla z besedami: »Vive le roi!«

Po vojni so z velikimi svečanostmi prepeljali njene zemske ostanke na pokopališče v bližini Bruslja. Kardinal Mercier je imel nagrobni govor, v njeno rodno hišo pa so vzdali spominsko ploščo.

V nasprotju z drugimi znamenitimi vohuni, ki so si izbrali ta poklic iz nagnjenja ali pa pustolovstva, je Gabriela vodila zgolj ljubezen do domovine. Največje težave in neprijetnosti je niso zadržale, da ne bi do kraja izvedla svoje naloge. Tudi slutnja neizogibne usode, ki jo bo prej ali slej dohitela, je ni strašila.

Bila je najbrezobzirnejša vohunka, ki je kdaj delovala zgolj radi tega, da škoduje sovražniku.

Mnogo so pisali tudi o neki drugi vohunki, ki je prav tako brez pomislekov in tako energično nastopala kot Gabriela Petit, čeprav so jo pri tem vodili drugi nagibi. Svet jo pozna pod imenom »Ma-

demoiselle Docteur« in ji pripisuje toliko junaštev, da bo njen sloves nazadnje še zatemnil slavo Mate Hari, ki v bistvu ni bila velika vohunka. Mlle. Docteur pa je bila kraljica med svojimi vrstnicami.

Po francoskih in belgijskih virih je bila središče velikega vohunskega omrežja, ki je bilo med vojno razpredeno preko severne Francije in angleških vojnih luk. Vendar pa nimamo nikakega potrdila, da se to naziranje res krije z resnico. Nasprotno, vse kaže, da je bila sposobna izvesti najtežavnejše naloge odlično, da pa jih ni znala sama organizirati. Sličila je prej gledališki zvezdi, ki rada nastopa v vodilnih vlogah brez stranskih osebnosti, ki bi samo motile, ko pa režiserju, ki zna gibanje nešteti oseb na odru velikega vohunskega gledališča spretno voditi.

Običajno pripovedujejo, da je bila ljubica nekega nemškega generala v Belgiji, ki ji je dovolil, da se je poizkusila kot vohunka samo radi tega, da jo malo raztrese, in ki je bil potem sila začuden, ko se je tako odlično razvila, da je bila med prvimi. Nezaslišane uspehe, ki precej prekašajo meje možnosti, pripisujejo njej, in mnogo teh povesti prihaja v vedno novih oblikah na dan. Toda ne glede na vsa ta pretiravanja ostane njeno življenje vendar tako romantično in svojevrstno kot kakšen domišljije poln in napet roman.

Enosobno stanovanje

s pritlikinami oddam takoj. Nova vas, Livadna ulica 6. 2202

Življenjski eliksir

Zmagoslavni napredek zdravniške znanosti.

Ljudje sedanjega časa, ki še niso petdeset let stari, smejo po zahtevu zdravnikov in znanstvenikov upati, da bodo dočakali vsaj sto let. Tako nam sporoča najnovejša vest iz Londona, ki pravi tudi, da je angleška vlada dala raziskovalcem na razpolago denar in zemljišče na Cejlonu, kjer bodo proučevali lastnosti in svojstva čudežnega zelišča, ki se mu po latinsko pravi »hydrocotyle«. Od tega zelišča pričakujejo namreč zdravniki in učenjaki tisti veliki čudež, ki ga poznamo iz pravljic kot »življenjski eliksir«. Neki stari Kitajec pravi, da je dočakal 100 let samo ker je pil sok te čudežne rastline. Neki francoski kemik pa je analiziral iste hydrocotyle in našel v njih neko snov, ki zelo močno upliva na možgane. Cejlonski domačini Dravidi menijo celo, da je slon tako velik, močan in trdoživ samo zato, ker posebno ljubi hydrocotyl. Treba bo pa seveda še počakati na rezultat preiskave znanstvenikov, ki jih pošilja na Cejlon angleška vlada.

Na docela drugačen način skušajo najti pomlajevalno sredstvo učenjaki vseučilišča v Cambridgeu. Ti preiskujejo učinek

Demonstracija brezposelnih v Belgiji

Industrijska država Belgija je ena od krize najbolj prizadetih dežel. Mnogice brezposelnih demonstrirajo po ulicah prestolnice Bruselj, noseč napis: Garda gladu zahteva dela!

doslej docela neznanih žarkov, ki so neverjetno nagli. Čudodelni žarki prodro najdebelejše plasti kovine in jih na njihovi poti ne more zadržati nobena sila tega sveta. Znanstveniki so prepričani, da imajo cambridgeški žarki zdravilno moč, ki daleč presega moč radia in sol-

čne svetlobe. Z njimi nameravajo pomlajejati stare ljudi, vdahnuti jim novo mladost.

Tretja pomlajevalna iznajdba najnovejšega časa je neki plin. Tudi on ima čudežno zdravilno moč, da lahko obnovi že razjedeno tkivo živih organizmov. Celu-

rak se da s tem plinom uspešno zdraviti. Z zdravljenjem raka na ta način se ukvarja na strehi Britske medicinske družbe neki mladi znanstvenik, ki pa je doslej dovolil praktično uporabo svoje iznajdbe samo nekemu francoskemu vseučiliškemu profesorju. Dosedanji poizkusi so pokazali, da se dá polovica bolnikov ozdraviti popolnoma, ostalim se pa bolezen vsaj omili.

Sploh pa napreduje moderna zdravniška znanost v zadnjem času tako naglo, da ni skoraj nobene bolezni več, ki se ne bi dala ozdraviti. Tuberkuloza je v zadnjih zdihljajih. Razni novi izumi jo bodo v nekaj letih ali vsaj desetletjih popolnoma zatrli. Sredstev proti raku je vedno več, rumena mrzlica, ki je bila še do lani neozdravljiva, je sedaj že premagana, in tako je tudi z drugimi boleznimi. Ameriški profesor Baucroft se sedaj bojuje proti duševnim boleznim. Po njegovem mnenju je blaznost krvna bolezen in zato ozdravljiva.

Marsikdo bo sprejel poročila o vseh teh poizkusih in iznajdbah skeptično, in deloma tudi s polno pravico, toda napredka ni mogoče zanikati. Tudi pred leti smo se smejali raznim prerokbam, danes so — resnica!

Glasoviti znanstveni psihografolog in astrolog »Karmah« je na željo zainteresov ponovno dopotoval v Maribor, ložira v hotelu »Zamorca«, kjer sprejema obiske od 9.—12. in 2.—7. 2210

Sobo in črkoslikanje, vedno najnovejši vzorci na razpolago, izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3, za kavarno »Astoria«. 2

Ovčjo volno, čisto oprano, za madrace, večjo množino, kg Din 14.— dobite pri Schenker, Meljska cesta 16. 2204

Kupujte zelenjavo pri domačih vrtnarjih! Pižol, grah Din 2.— kg. Bonč Vladimir, Glavni trg. 2201

Šest- ali trisobno stanovanje, v središču mesta, oddam s 1. avgustom. Naslov v upravi »Večernika«. 2199

Izjava!

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, katere bi naredila moja žena. Peroci Franc. Pobrežje, Čopova ulica 20. 2200

Prodajam novo zidano hišo, sobo in kuhinjo z vrtom. Devica Marija v Brezju 13, pri Mariboru. 2205

Enodružinsko hišo v bližini Maribora z nekaj posestva kupim. Dopise pod »50.000« na upravo lista. 2206

Oddam dve sobi na prometnem kraju, pripravni za zdravnika ali mirno stranko brez otrok. Ponudbe pod »Takoje« na upravo »Večernika«. 2203

Elegantno, veliko, opremljeno sobo s posebnim vhodom, dve postelji, električna razsvetljava, jutranje sonce, oddam. Zrinjskega trg 3/II. 2208

Veliko izbiro potnih kovčkov po najnižjih cenah nudi

I. V. KRAVOS
ALEKSANDROVA 13

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

BIJOU

»Na koliko pa ceníš to-le biserno ogrlico?«
»Na najmanj pet let ječe...«

Naročnikom in čitateljem »Večernika« priporočamo te-le mariborske tvrdke, naše inserente:

JUGOSLAVIJA

zavarovalnica
Maribor, Ulica X. oktobra

Restavracija »UNION«

Franc. Trafenik
Maribor, Aleksandrova cesta

Karničnik Josip

manufakturna trgovina
Maribor, Glavni trg

I. Babič

modna trgovina za gospode
Maribor, Gosposka ulica 24